

OCHRONA SUSŁA PEREŁKOWANEGO

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

NATURA 2000

Natura 2000 jest najmłodszą formą ochrony przyrody w Polsce. Obszary Natura 2000 wyznaczone są w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt uznanych za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Obowiązek wyznaczenia obszarów Natura 2000 ciąży na wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Obszary Natura 2000 ustanawiane są we wszystkich państwach członkowskich na podstawie jednolitych kryteriów naukowych, tworząc Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000.

Podstawą funkcjonowania obszarów Natura 2000 są dwie unijne dyrektywy: dyrektywa ptasia i dyrektywa siedliskowa. Na ich podstawie wyznaczane są dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (dla ochrony populacji dziko występujących ptaków) i specjalne obszary ochrony siedlisk (w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt, za wyjątkiem ptaków).

W odróżnieniu od innych form ochrony przyrody, na obszarach Natura 2000 nie obowiązują odgórnie narzucone zakazy oraz nie podlega ograniczeniu działalność gospodarcza. Wyjątek stanowią działania mogące znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w szczególności mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Dotychczas w Polsce wyznaczono 825 obszarów siedliskowych oraz 145 obszarów ptasich, z czego na terenie województwa lubelskiego funkcjonuje 99 obszarów siedliskowych i 23 obszary ptasie. Łącznie obszary Natura 2000 stanowią blisko 20% powierzchni lądowej kraju.

Kwitnący aster gawędka. Fot. Krzysztof Wawer

Suseł perłkowany. Fot. Krzysztof Próchnicki

OGÓLNE INFORMACJE O PROJEKCIE

TYTUŁ PROJEKTU

„Ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach sieci Natura 2000 w województwie lubelskim”

BENEFICJENT

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie (RDOŚ w Lublinie)

FINANSOWANIE

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko POIS.05.01.00-00-228/09.

OPIS

Projekt zakłada realizację zadań, których wspólnym celem jest utrzymanie lub przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków charakterystycznych dla Polski wschodniej. Każde zadanie dotyczy innego siedliska lub gatunku i realizowane jest w różnych częściach województwa lubelskiego, na skarpach Wisły, torfowiskach Polesia oraz w okolicach Chełma i Zamościa. Istotną cechą wspólną wszystkich zadań jest to, że działania ochronne są podejmowane prze-

Żółw błotny. Fot. Paweł Lapiński

ważnie w granicach obszarów Natura 2000 (ponad 75,9%) i większości realizowane na gruntach będących w zarządzie RDOŚ w Lublinie lub Lasów Państwowych oraz na gruntach, na których zaprzestano użytkowania rolniczego.

CELE PROJEKTU

- Utrzymanie otwartego charakteru muraw, łąk, pastwisk i torfowisk.
- Ograniczenie presji drapieżników.
- Porządkowanie ruchu turystycznego.
- Zapewnienie odpowiednich warunków siedliskowych dla żółwi błotnych (miejsc lęgowych oraz miejsc regularnego przebywania).
- Zapewnienie odpowiednich warunków siedliskowych dla zwartych kolonii susłów perłkowanych (otwarty charakter pastwisk, bogata baza pokarmowa).
- Upowszechnienie wiedzy o obszarach sieci Natura 2000, na których realizowany jest projekt.

Czas realizacji projektu: 2010 - 2014

Wartość projektu: 2 807 936,35 zł

Dofinansowanie Unii Europejskiej: 2 386 745,90 zł

Więcej o projekcie na stronie internetowej:
www.siedliska.rdos.lublin.pl

OCHRONA SUSŁA PERELKOWANEGO

Krzysztof Próchnicki
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Lublinie

SUSEŁ PERELKOWANY *Spermophilus suslicus*

Suszeł perelkowany jest stosunkowo słabo poznanym gatunkiem. Zazwyczaj wiedza o tym gryzoniu ogranicza się do powszechnego określenia „śpi jak suszeł”, a jest to zwierzę o niezwykle ciekawej biologii i ekologii. Jego liczebność od lat 90-tych ubiegłego wieku drastycznie maleje, grożąc wyginieciem tego gatunku w Polsce. Stąd też wynika ogromna troska, a tym samym potrzeba radykalnych działań w celu ochrony tej przyrodniczej osobliwości.

ROZMIESZCZENIE GEOGRAFICZNE

Suszeł perelkowany jest gatunkiem wschodnioeuropejskim i zasiedla stepy oraz obszary o podobnym charakterze na Ukrainie, w Mołdawii, w europejskiej części Rosji, na Białorusi i w Polsce. Krajowa populacja, część ukraińskiej oraz populacja białoruska są traktowane jako stanowiska oderwane od zwartego zasięgu i stanowią północno-zachodnią granicę występowania gatunku. Polskie stanowisko susła znajduje się na Lubelszczyźnie, obejmując kolonie rozsiedlone w okolicy Zamościa, Hrubieszowa, Tomaszowa Lubelskiego i Świdnika. Ta ostatnia, obecnie znajdująca się w regresie i najdalej na zachód wysunięta kolonia susłów, zlokalizowana na trawiastym lotnisku, powstała jako efekt spontanicznego wsiedlenia kilkudziesięciu osobników odtworzonych z rezerwatu Susłe Wzgórza.

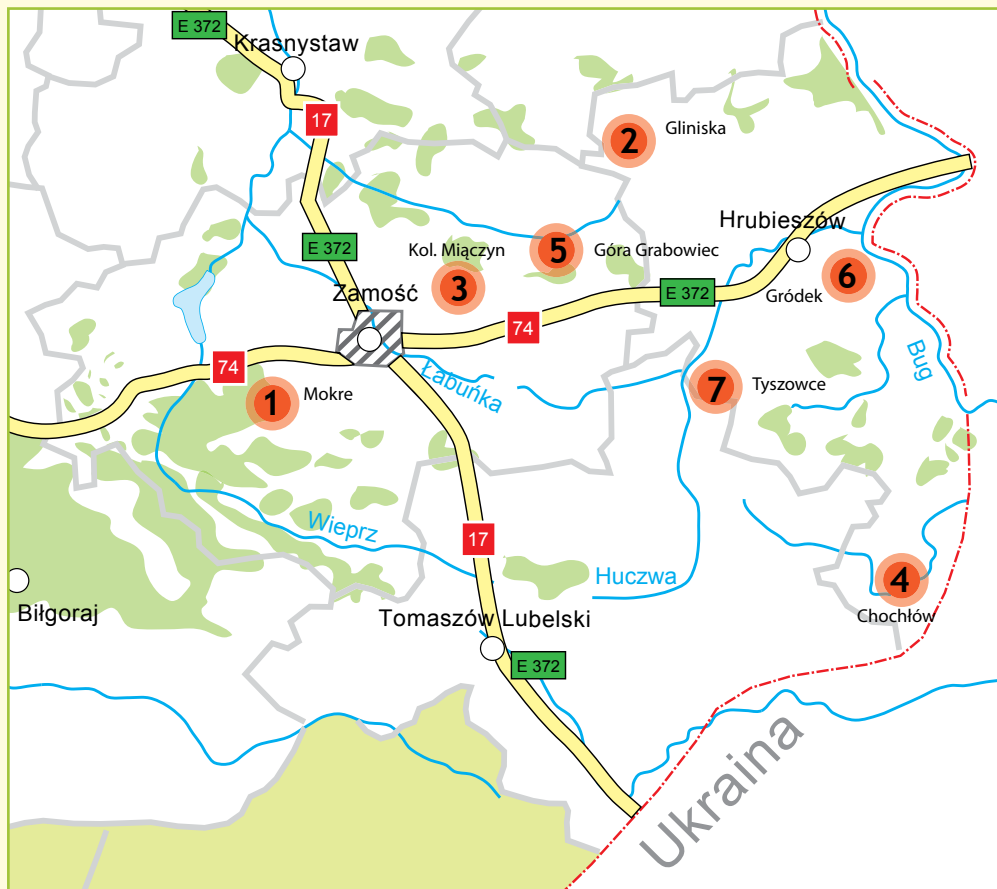
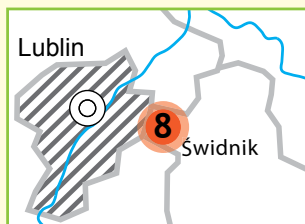
MORFOLOGIA I BIOLOGIA GATUNKU

Suszeł perelkowany jest średniej wielkości gryzoniem z rodziny wiewiórkowatych, który częściowo przypomina wyglądem swojego większego kuzyna świstaka oraz spokrewnioną z nim wiewiórkę, różniąc się od niej kolorem sierści, kształtem uszu i wielkością ogona. Sierść susła jest gęsta, na grzbiecie żółtawoszarobrazowa z białymi plamkami, natomiast boki są białawo szare, a brzuch przybiera kolor żółtaworudy.

Jest to zwierzę mające duże, ciemne oczy, małe uszy oraz krótki, puszysty ogon. Długość ciała dorosłego osobnika waha się od 18 do 23 cm, przy czym waga wynosi od 170 do 450 g.

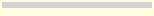

Suszeł perelkowany w tzw. pozycji słupka.
Fot. Krzysztof Próchnicki

STANOWISKA SUSŁA PERŁKOWANEGO W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

1. Rezerwat Hubale (obszar Natura 2000)
2. Rezerwat Gliniska (obszar Natura 2000)
3. Rezerwat Popówka (obszar Natura 2000)
4. Rezerwat Suśle Wzgórza (obszar Natura 2000)
5. Rezerwat Wygon Grabowiecki (obszar Natura 2000)
6. Użytek ekologiczny Błonia Nadbużańskie
7. Stanowisko Pastwiska nad Huczwą (obszar Natura 2000)
8. Stanowisko Świdnik (obszar Natura 2000)

- stanowiska susła perłkowanego
- drogi krajowe
- rzeki
- granice powiatów
- granica państwa
- obszary leśne

Susł prowadzi dzienny i osiadły tryb życia tworząc różnej wielkości kolonie. W przypadku, gdy zajmuje znaczny obszar o dobrych warunkach siedliskowych, liczba osobników w takiej kolonii może dochodzić nawet do kilkunastu tysięcy. W przeciwieństwie do dużych kolonii, tzw. zwartych, spotyka się również niewielkie kolonie śródpolne, w których liczba osobników wynosi maksymalnie kilkadziesiąt, a ich życiowe terytoria są rozproszone.

Areal osobniczy susła wynosi średnio 1000 m², a cała kolonia podzielona jest na tzw. klany - niewielkie grupy rodzinne złożone z samic i pierwszorocznych młodych osobników. Samce natomiast zajmują terytoria peryferyjne wokół takiej grupy.

Susł podczas kopania nory. Fot. Krzysztof Próchnicki

Jeden z naturalnych wrogów susła - lis.
Fot. Krzysztof Próchnicki

Zwierzęta te na zajętych przez siebie terenach kopią system nor i korytarzy, które służą im za miejsce schronienia, snu i opieki nad młodymi.

Nora susła. Fot. Krzysztof Próchnicki

Najważniejszym miejscem w systemie nor jest komora gniazdowa, do której prowadzi pionowa nora zwana studzienką z prawie poprzecznym korytarzem łącznikowym. Budowa susłego schronienia nie jest prosta. Początkowo zwierzę wykopuje ukośną norę wypychając ziemię na zewnątrz, by następnie rozszerzyć korytarz w formę komory. Po wydrążeniu korytarza poprzecznego kopie pionową norę ku powierzchni, przesuwając i zasypując jednocześnie norę ukośną głębłą uzyskaną z drażenia nory pionowej. Od tego momentu wejściem i wyjściem do „susłego domu” jest pionowa studzienka.

Obok dostatku pożywienia warunkiem spokojnego życia, jest dla susła również szerokie pole obserwacji, które pozwala uniknąć ataku ze strony naturalnych wrogów. Tchórz, łasica, kuna, kot i pies oraz ptaki drapieżne (myszołów, błotniak) często pojawiają się na terenie susłego kolonii, gdzie pełnią rolę selekcyjną odławiając słabsze osobniki. Jednak obecnie największym wrogiem susłów są lisy, których populacja w związku z prowadzonymi szczepieniami przeciwko wściekliznie rozrasta się w niekontrolowanym tempie.

Możliwość obserwacji we wszystkich kierunkach jest ściśle związana z normalnym użytkowaniem pastwisk, czyli systematycznym wypasem krów, koni i owiec oraz koszeniem murawy. Jednak samo szerokie pole obserwacji susłom nie wystarczy, aby uniknąć spotkania z groźnym

Optymalnym środowiskiem życia susła są intensywnie użytkowane pastwiska. Fot. Krzysztof Próchnicki

Charakterystyczne ubarwienie susła perelkowanego. Fot. Krzysztof Próchnicki

drapieżnikiem. Równie ważny jest doskonale rozwinięty wzrok, dający wcześniej impuls do ucieczki. Obserwując wokół teren, zaniepokojony suszeł, przybiera specyficzną pozycję tzw. słupka, a w razie zagrożenia ostrzega inne osobniki charakterystycznym gwizdem.

Również barwy ochronne futra nie pozwalają na łatwe wysledzenie tego zwierzęcia na tle roślinności. W polskiej faunie suszeł perelkowany

jest jednym z niewielu zwierząt o tak specyficznym ubarwieniu sierści, na której białawo zakończone włosy ościste tworzą wyraźne szeregi białych peretek, będących znakiem rozpoznawczym gatunku, ale spełniających również rolę swoistego kamuflażu.

Suszeł żerują w pobliżu wydeptanych w trawie ścieżek, co pozwala w wypadku zagrożenia na szybką ucieczkę po „wydeptanym szlaku” do bezpiecznej nory.

Zwierzęta te są roślinożerne, a podstawę ich pokarmu stanowią zielone części roślin i nasiona. Preferencje pokarmowe susła znalazły odzwierciedlenie w jego nazwie łacińskiej *Spermophilus suslicus* tłumaczonej jako miłośnik bądź amator nasion. Gryzonie te w okresie wiosennego zwiększonego zapotrzebowania na białko, odżywiają się również pokarmem zwierzęcym np. dżdżownicami, jaszczurkami czy owadami. Intensywnie żerując pod koniec lata gromadzą zapasy tłuszczu na okres zimy.

Temperatura otoczenia reguluje większość procesów życiowych susła, czyli czas przebudzenia ze snu zimowego, czas godów, rozrodu i wchodzenia w stan hibernacji. Nie bez podstaw gryzoń ten nazywany jest największym śpiochem, ponieważ zapada on w sen zimowy trwający około sześciu miesięcy. Bodźcem do tego stanu jest, obok zgromadzenia odpowiednich zapasów tłuszczu, obniżenie w okresie kilku dni temperatury otoczenia poniżej 10°C. Zazwyczaj następuje to pod koniec września, dochodzi wtedy u susłów do zmniejszenia ciepłoty ciała, zwolnienia pracy serca, płuc, nerek i innych narządów wewnętrznych.

Suszeł jest gatunkiem rozmnażającym się raz w roku, na wiosnę. Ruja u susłów trwa od końca marca do połowy kwietnia, a młode rodzą się w liczbie od 4 do 7 i pozostają w gnieździe przez pierwszy miesiąc pod opieką matki. Wychodzą z nor pod koniec maja i na początku czerwca i stopniowo coraz bardziej się usamodzielniają. Po pierwszym przezimowaniu młode osobniki osiągają dojrzałość płciową. Suszeł prowadzi samotny tryb życia, z wyjątkiem okresu rui kiedy łączą się w pary oraz czasu opieki nad młodymi.

Stosunek płci u susłów wynosi w przybliżeniu 1:1, natomiast struktura populacji w odniesieniu do wieku wykazuje przewagę osobników młodych. Największą śmiertelność, sięgającą czasami nawet 60%, notuje się podczas hibernacji, przy czym jest ona większa w przypadku osobników młodych. Suszeł żyje do pięciu lat, a w warunkach hodowlanych nawet do ośmiu.

PREFERENCJE SIEDLISKOWE I PRZYCZYNY WYMIERANIA

Susęt perelkowany jest reliktem stepowym pochodzenia pontyjskiego, który utrzymał się do dzisiaj zarówno na nieużytkowanych obszarach, jak i na terenach objętych gospodarką rolną. Charakterystycznym dla susłów środowiskiem życia są otwarte, niezalesione tereny typu stepu naturalnego lub sztucznego stepu kulturowego. W naszym kraju poza zasiedlaniem pastwisk, suchych łąk i ugorów, tworzą one niewielkie kolonie na drogach śródpolnych oraz obrzeżach plantacji konicznych, lucerny, buraków cukrowych i zbóż.

Zwierzęta te, w niektórych rejonach kraju, były dawniej uważane za groźne szkodniki upraw polowych, natomiast w innych traktowano je jako nie mające znaczącego wpływu na produkcję roślinną. Po II wojnie światowej zwrócono uwagę na susły z powodu bardzo dużej liczebności populacji, co wynikało z faktu utrzymywania się wypasanych okresowo dużych, niezagospodarowanych powierzchni rolnych, które zapewniały susłom dobre warunki siedliskowe.

Optymalny rozwój i bytowanie kolonialne susłów nie jest do końca uwarunkowane typem gleby, ale najczęściej zajmują one gleby lessowe, rędziny, czarnoziemy i gleby piaszczyste.

Przyczyn drastycznego obniżania się liczebności populacji susła na terenie Polski należy doszukiwać się nie tylko w jednym, a w całym splocie negatywnych czynników tzn. zarówno w zmianach warunków siedliskowych jak i w wewnętrznych zmianach populacji. Zmiana warunków siedliskowych związana jest przede wszystkim z załamaniem się na początku lat 90-tych ubiegłego stulecia hodowli krów i owiec, a tym samym z likwidacją pastwisk bądź ograniczaniem ich arealów.

Bardzo często na tych terenach dochodziło do nadmiernego rozrostu roślinności zielonej, a wręcz w wyniku braku wypasu i koszeń do zarastania przez krzewy i podrost drzew. Ubożenie florystyczne, prowadzące do zanikania roślinności będącej pokarmem susłów, stało się, poza sukcesją, również zagrożeniem dla niektórych kolonii. Także skutki wynikające z antropopresji, tworzenie monokultur związane z postępującym rozwojem gospodarczym w rolnictwie, powodują z roku na rok zmniejszanie ilości ugorów, nieużytków i dróg śródpolnych, które są najodpowiedniejszym miejscem bytowania dla małych kolonii śródpolnych. Zapewnienie optymalnych warunków siedliskowych jest obecnie podstawowym elementem decydującym o utrzymaniu i rozwoju krajowej populacji.

Koszenie trawy jest jednym z zadań objętych projektem.
Fot. Krzysztof Próchnicki

Susët perelkowany zjadający chrabąszcza majowego.
Fot. Krzysztof Próchnicki

Negatywny wpływ na liczebność susłów wywierają również niekorzystne warunki atmosferyczne. Wzrost lub spadek liczebności osobników w danym roku zależy w dużym stopniu od stanu pogody, przy czym zimowe raptowne skoki temperatury powodują wybudzenie susłów ze snu zimowego, straty energii, a w konsekwencji śmierć z wycieńczenia. Natomiast wiosenne ulewne deszcze poza zatapianiem susłów w norach, ograniczają kontakty samców z samicami podczas okresu rui, co negatywnie wpływa na rozmnażanie.

Inny problem wynika z faktu, że populacje susłów są w większości populacjami izolowanymi. Izolacje te polegają na braku możliwości migracji zwierząt z jednej kolonii do drugiej, powodując redukcję zmienności genetycznej, czego efektem jest słabe dostosowywanie

Młode susły perelkowane. Fot. Krzysztof Próchnicki

osobników do bodźców środowiskowych. Jednak efekt istnienia i utrzymywania się kolonii susłów na jednym stanowisku przez dziesiątki lat świadczy o przystosowaniach populacji do życia w izolacji, dzięki wykształceniu na drodze ewolucji specyficznych struktur. Służy temu podział całej kolonii na klany, stanowiące oddzielne grupy, pomiędzy którymi dochodzi do wymiany materiału genetycznego.

OCHRONA PRAWNA

Historia ochrony susła perelkowanego w Polsce sięga końca lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku, kiedy to dzięki badaniom dra Stefana Męczyńskiego zwrócono uwagę na znaczenie tego gatunku dla fauny Polski. W 1982 roku, w celu ochrony stanowisk tego coraz rzadziej występującego zwierzęcia zostały utworzone pierwsze dwa rezerваты: „Hubale” i „Gliniska”. Rok później, w obliczu zaznaczających się przejawów zanikania kolonii Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego wydał rozporządzenie, na mocy którego suszeł perelkowany został objęty ochroną gatunkową.

Na podstawie badań nad występowaniem susłów w Polsce i zmian w rozszedleniu tego ga-

tunku wykazano m.in. istnienie pięciu dużych kolonii w Mokrem, Gliniskach, Miączynie, okolicach Grabowca i Chochłowa, które otoczono ochroną rezerwatową, natomiast jedną kolonię w pobliżu Hrubieszowa objęto ochroną w formie użytku ekologicznego.

Wszystkie wyżej wymienione stanowiska łącznie z dwoma pozostałymi koloniami, znajdującymi się w okolicy Tyszowiec (projektowany rezerwat) i na trawiastym lotnisku w Świdniku podlegają również ochronie prawnej Unii Europejskiej i zostały wpisane na listę Sieci Natura 2000 na mocy Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto susła uznano za gatunek priorytetowy, to jest taki, za który Wspólnota Europejska ponosi szczególną odpowiedzialność.

Pomimo ochrony gatunkowej i tworzenia obiektów ochronnych zagrożenie wyginięciem, zwłaszcza zwartych kolonii susłów, ciągle rośnie. Dato to podstawę do wpisania tego gatunku do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt” (Głowaciński, Męczyński 1992). W księdze tej suszeł perelkowany został zaliczony do kategorii gatunków narażonych na wyginięcie, natomiast w nowym wydaniu „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt - Kręgowce” (Głowaciński, Męczyński 2002) kategoria zagrożeń dla susła perelkowanego została zmieniona na wyższą, to znaczy zaliczono go do kategorii EN (endangered). Należą do niej krajowe gatunki bardzo wysokiego ryzyka, na poziomie populacji minimalnej, z porożrywaniem zasięgiem lub niepokojącym tempem zanikania populacji.

Suszeł perelkowany został wprowadzony również na czerwoną listę Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN), w kategorii VU - narażone na wyginięcie.

Gatunek ten podlega również Konwencji Berneńskiej (The Bern Convention) i należy do kategorii ochronnej Appendix II. Załącznik ten wyszczególnia najbardziej zagrożone i ściśle chronione gatunki zwierząt.

PROJEKT OCHRONNY

Pierwsze zadania konserwatorskie, jakie miały za zadanie ochronę tego wymierającego w naszym kraju gryzonia, realizowane były przez Zespół Parków Krajobrazowych Roztocza z/s w Zamościu już od 2000 roku, w ramach projektu ochronnego finansowanego przez Fundację EkoFundusz, Wojewodę Lubelskiego oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Bez wątpienia pozwoliły na uratowanie ostat-

nich zwartych kolonii susła perłkowanego w Polsce. Cel ten został osiągnięty poprzez przywrócenie pastwiskowego charakteru na wszystkich obiektach dzięki zabiegom systematycznego koszenia i wypasu pastwisk, wycinania na nich podrostu drzew i krzewów oraz rekultywacji murawy. Po zrealizowaniu czterech etapów kontynuacją projektu, a zarazem jego rozszerzeniem o działania mające na celu odtworzenie kolonii w Świdniku, zajęła się Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie. Nowy projekt przybrał nazwę „Ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach Natura 2000 w województwie lubelskim” i w odniesieniu do ochrony susła perłkowanego objął wszystkie obszary Natura 2000 na terenie których susł jest przedmiotem ochrony (obszary Natura 2000: Hubale; Popówka; Wygon Grabowiecki; Gliniska; Pastwiska nad Huczwą; Suśle Wzgórza i Świdnik). Podtrzymano wykonywanie podstawowych zabiegów ochronnych tj. systematycznego koszenia muraw pastwiskowych i interwencyjnego wypasu bydła w obrębie susłych stanowisk. W celu poprawy żyzności siedlisk, a tym samym zapewnienia odpowiedniej bazy pokarmowej dla susłów wykonuje się rekultywację i systematyczne nawożenia pastwisk. Kontrolowana jest również liczba lisów poprzez współpracę z Kółami Łowieckimi, która ma charakter dotowanego redukcyjnego odstrzału wykonywanego w pobliżu zasiedlonych przez susły obszarów Natura 2000.

Realizacja projektu „Ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach Natura 2000 w województwie lubelskim” objęła ponad dwieście hektarów pastwisk i muraw chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej i przyniosła wymierne efekty ekologiczne, przede wszystkim w zwiększeniu liczby susłów w naturalnych koloniach zwartych. Wzrost liczby osobników zanotowano na terenie obszarów Natura 2000 „Popówka” i „Suśle Wzgórza”, gdzie liczba susłów wzrosła z kilkunastu do odpowiednio ok. siedmiu i dwóch tysięcy osobników. Niestety na terenie pozostałych stanowisk, charakteryzujących się trudnymi warunkami siedliskowymi (tereny zalewane okresowo, bądź o bardzo suchym podłożu piaszczystym), populacje są nadal zagrożone wyginięciem. W przypadku wyginięcia planuje się odtwarzanie tych kolonii poprzez reintrodukcję. Obecnie Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie przygotowuje projekt, który ma właśnie na celu odtworzenie wymarłej kolonii susłów perłkowanych w miejscowości Gliniska.

Bardzo istotnym elementem projektu jest prowa-

Letnia inwentaryzacja susłów. Fot. Krzysztof Próchnicki

dzenie monitoringu, tj. stałych badań poszczególnych kolonii susłów. Prace te, w połączeniu z opracowanymi wcześniej planami zadań ochronnych dla poszczególnych obszarów Natura 2000 zasiedlanymi przez susły perłkowane, pozwalają na określanie stanu populacji i wyznaczanie kierunków dalszych działań ochronnych.

Nadzór naukowy nad częścią projektu „Ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków na obszarach Natura 2000 w województwie lubelskim”, która dotyczy susła perłkowanego, prowadzi zespół pod kierownictwem dr Stefana Męczyńskiego, specjalisty zajmującego się od lat 70-tych ubiegłego wieku problematyką biologii i występowania susła perłkowanego.

Susł wydający gwizd ostrzegawczy. Fot. Krzysztof Próchnicki

OGÓLNE INFORMACJE O REGIONALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) i jest urzędem administracji rządowej, działającym na terenie województwa lubelskiego, kierowanym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Do zadań Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie należy m. in.:

- udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko,
- przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub udział w tych ocenach,
- tworzenie i likwidacja rezerwatów przyrody,
- ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000,
- współpraca z organami jednostek samorządu terytorialnego w sprawach ocen oddziaływania na środowisko i ochrony przyrody,
- współpraca z organizacjami ekologicznymi.

Mając na względzie jakość życia przyszłych pokoleń oraz obecne potrzeby lokalnej społeczności, dbając o ochronę i racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych, pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie tworzą sprawnie działającą, profesjonalną, nowoczesną i przyjazną instytucję, aby pogodzić postęp społeczny i gospodarczy z poszanowaniem ochrony środowiska.

Powojnik prosty. Fot. Krzysztof Wawer

obszary Natura 2000

ptasie

siedliskowe

siedliska susła perełkowanego

stanowiska żółwia błotnego

murawy kserotermiczne

torfowiska

OBSZARY NATURA 2000 - WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Wydawca:

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie

20-144 Lublin, Bazylianówka 46, tel. (81) 71 06 500, fax: (81) 71 06 501

e-mail: sekretariat@rdos.lublin.pl

www.siedliska.rdos.lublin.pl

Druk:

ARW Magic, 20-234 Lublin, ul. Mełgiewska 32, tel./fax: (81) 441 05 50

info@magic.lublin.pl, www.magic.lublin.pl

Fotografie na okładce:

Krzysztof Próchnicki (Suszeł perełkowany); Paweł Łapiński (Żółw błotny); Krzysztof Wawer (Milek wiosenny)

Nakład: 4 500

ISBN: 978-83-935900-1-8 (Ochrona susła perełkowanego)

ISBN: 978-83-935900-0-1 (całość)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dla rozwoju infrastruktury i środowiska

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko